

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ
З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(англійська, французька, німецька)

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням засідання кафедри
іноземних мов
(протокол № 6 від 13.02.2023 р.)

Харків
2022

Програма вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури визначає мету й завдання підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Вступний іспит має на меті визначення рівня мовних знань та мовленнєвих умінь і навичок вступників і полягає у перевірці:

- знань фонетичного, лексичного та граматичного матеріалу, який дозволяє продукувати професійно-орієнтовані монологічні повідомлення;
- уміння брати участь у діалогічному мовленні в ситуаціях професійного спілкування, реалізовувати власні комунікативні наміри та розуміти комунікативні наміри співрозмовника;
- уміння та навички реалізовувати різні мовленнєві функції і адекватно реагувати (висловлювати думки, аргументувати їх, висловлювати згоду/незгоду, пояснювати ситуації, акцентувати увагу, висловлювати пропозиції, давати оцінку, порівнювати тощо).

Форма вступного випробування – *усна*.

У програмі визначено вимоги до проведення вступного іспиту, зміст лінгвістичних компетенцій, список рекомендованої літератури для підготовки до вступного іспиту/випробування/ з англійської, німецької та французької мов.

1. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЛІНГВІСТИЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Вступники мають продукувати грамотні монологічні повідомлення, вести бесіду в межах *теми своїх наукових інтересів*; демонструвати здатність реалізовувати власні комунікативні наміри та розуміти комунікативні наміри співрозмовника в усному спілкуванні; реалізовувати різні мовленнєві функції (висловлювати думки, аргументувати їх, висловлювати згоду/незгоду, пояснювати ситуації, акцентувати увагу, висловлювати пропозиції, давати оцінку, порівнювати тощо).

Обсяг активної частини висловлювання становить 15-20 лексико-граматично та стилістично правильно оформлених речень.

1.1. Англійська мова

Фонетика

Основи фонетики. Правила вимови та читання. Інтонаційні особливості англійського речення.

Лексика

Вступники повинні володіти лексикою тем, пов'язаних зі сферою професійної діяльності; лексичним мінімумом, який складається зі слів та словосполучень, що мають професійний, стилістично-нейтральний і загальнонауковий характер. Уміти варіювати формулювання, щоб уникнути частих повторів. До словникового запасу включаються також фразеологізми, найбільш вживані синоніми й антоніми іноземної мови, умовні скорочення.

Морфологія

Артикль. Означений, неозначений, його значення та вживання. Відсутність артикля. Вживання артикля з власними назвами, назвами абстрактних понять та речовин.

Іменник. Однина та множина іменників. Відмінки іменників: загальний та присвійний. Функції іменника в реченні.

Прикметник. Вживання прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Числівник. Кількісні та порядкові. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки.

Займенник. Особові, зворотні, присвійні, вказівні, питальні, неозначені, заперечні. Об'єктний відмінок особових займенників. Абсолютна форма присвійних займенників.

Дієслово. Видо-часові форми дієслова в активному та пасивному стані. Основні форми дієслова і правила їх утворення. Значення і вживання дієслів: to be, to have. Модальні дієслова. Правильні та неправильні дієслова. Безособові форми дієслова та їх конструкції.

Часи групи Simple (Present, Past, Future): утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Часи групи Continuous (Present, Past, Future): утворення, вживання,

переклад. Показники часу. Способи вираження майбутнього часу.

Часи групи Perfect (Present, Past, Future): утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Часи групи Perfect Continuous (Present, Past, Future): утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Наказовий спосіб.

Узгодження часів. Пряма та непряма мова.

Інфінітив. Інфінітивні комплекси.

Дієприкметник. Дієприкметникові комплекси.

Герундій і віддієслівний іменник. Комплекси з герундієм.

Герундій та дієприкметник I. Основні відмінності.

Сполучники, прийменники. Основні випадки вживання.

Сталі вирази з прийменниками.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників.

Словотворення. Утворення слів за допомогою суфіксів і префіксів.

Найуживаніші префікси. Утворення слів зміною наголосу. Утворення слів за допомогою конверсії. Утворення слів словоскладанням чи основоскладанням.

Синтаксис

Структура англійського речення. Речення: розповідні, питальні, наказові, окличні. Прості: поширені, непоширені. Складні: складносурядні, складнопідрядні. Безособові речення.

Головні члени речення: Підмет: простий, складний. Присудок: простий дієслівний, складений іменний, складений дієслівний. Другорядні члени речення: додаток (прямий, непрямий, прийменниковий), обставини (обставина місця, обставина часу, обставина способу дії, обставина причини, обставина мети), означення (прикметник, іменник у присвійному відмінку, іменник у загальному відмінку, присвійний займенник, числівник, дієприкметник теперішнього і минулого часу, інфінітив).

Типи речень. Умовні речення. Питальні речення: загальні запитання; спеціальні запитання; запитання до різних членів речення (до підмета і його означення, до присудка, до іменної частини присудка, до прямого додатка, до прийменникового додатка, до означення додатка, до обставини); альтернативні запитання, роз'єднувальні запитання.

1.2. Французька мова

Фонетика

Основи фонетики. Французький алфавіт. Правила вимови та читання

Морфологія

Іменник. Граматичні категорії іменника. Рід іменників. Число іменників. Функції іменника у реченні.

Артикль. Неозначений артикль (форми, вживання). Означений артикль (форми, вживання). Частковий артикль (форми, вживання). Відсутність артикля. Артикль і прийменник “*de*”. Вживання артикля з власними іменами.

Прикметник. Рід прикметників. Число прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Місце прикметників. Займенникові прикметники (вказівні, присвійні, питальні). Неозначені прикметники.

Прислівник. Групи прислівників за значенням. Прислівники з суфіксом –*ment*. Ступені порівняння прислівників. Місце прислівників.

Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки.

Займенник. Різні види займенників: Особові займенники. Придієсловні особові займенники. Незалежні особові займенники. Зворотний займенник “*se*”. Адвербіальні займенники “*en*” та “*y*”. Вказівні займенники. Присвійні займенники. Питальні займенники. Відносні займенники *que, qui, dont*. Неозначені займенники.

Дієслово. Типи відмінювання французьких дієслів. Активний та пасивний стан. Заперечна форма дієслова. Безособовий зворот *il y a*. Безособова форма дієслова. Займенникові дієслова. Утворення та вживання часових форм.

Індикатив. Часи дійсного способу: futur immédiat, passé immédiat, passé composé, imparfait, futur simple, plus-que-parfait. Умовний спосіб: Conditionnel. Наказовий спосіб. Узгодження часів. Неособові форми дієслова (інфінітив, дієприкметник теперішнього та минулого часу, Gérondif). Subjonctif: Утворення subjonctif présent. Вживання subjonctif у підрядних реченнях.

Прийменник. Різні види прийменників.

Синтаксис

Порядок слів у французькому реченні. Типи речень залежно від мети висловлювання. Типи речень залежно від будови. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Типи питальних речень (загальні, спеціальні, альтернативні, розділові). Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове. Пряма та непряма мова.

1.3. Німецька мова

Фонетика

Основи фонетики. Німецький алфавіт. Правила вимови та читання

Морфологія

Іменник. Граматичні категорії іменника. Рід іменників. Утворення множини іменників.

Артиклі. Основні функції артиклів, вживання артиклів.

Прикметник. Ступені порівняння прикметників.

Прислівник. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників.

Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки.

Займенник. Види займенників.

Дієслово. Активний та пасивний стан. Заперечна форма дієслова. Утворення та вживання часових форм. Модальні дієслова та їх еквіваленти.

Індикатив. Часи дійсного способу: Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futurum Aktiv. Умовний спосіб. Часи умовного способу. Умовні складнопідрядні речення. Інфінітивні конструкції та групи.

Прийменник. Види прийменників.

Синтаксис

Порядок слів німецького речення. Типи речень залежно від мети висловлювання. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Типи питальних речень (загальні, спеціальні, альтернативні, розділові). Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове. Пряма та непряма мова.

2. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСТИПУ

З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

(англійська, французька, німецька)

2.1. Структура вступного іспиту

Вступне випробування проводиться в усній формі, абітурієнт демонструє навички і вміння іншомовної усної комунікації у монологічному та діалогічному мовленні (монологічне висловлювання і демонстрація навичок і вмінь комунікативних компетенцій).

Об'єкт контролю: рівень лексичних знань та сформованості комунікативної компетенції у таких видах іншомовної мовленнєвої діяльності як говоріння та аудіювання.

Форма контролю: монологічне та діалогічне мовлення з перевіркою правильності оформлення думки засобами іноземної мови та відповідності висловлювань комунікативній ситуації, рівня розуміння та адекватності мовленнєвої реакції на висловлювання співрозмовника.

2.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів на вступному іспиті – 200.

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
200-191	Вступник демонструє просунутий рівень – володіє монологічним мовленням, вміє вести бесіду в межах теми, гнучко та ефективно використовуючи мовні та мовленнєві засоби, логічно вибудовує висловлювання, демонструє вміння повідомляти факти, що пов'язані із проблемою, яка обговорюється, висловлює аргументоване ставлення до даної проблеми; вільно володіє тематичним мовним матеріалом. Демонструє здатність самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати матеріал. Дає вичерпні, повні та точні відповіді на питання екзаменаторів.

190-181	Вступник демонструє високий рівень – уміє логічно й у заданому обсязі будувати монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію, висловлювати власну думку, наводячи різні аргументи, використовуючи різноманітні граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності до комунікативного завдання, не допускаючи при цьому фонематичних помилок; добре володіє тематичним мовним матеріалом. Демонструє здатність самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати матеріал. Дає вичерпні, повні та точні відповіді на питання екзаменаторів.
180-171	Вступник демонструє високий рівень – володіє монологічним та діалогічним мовленням в межах теми – вміє без підготовки висловлюватись і вести бесіду в межах вивчених тем, використовує граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності до комунікативного завдання. Іноколи вступник припускається незначних фонетичних помилок, які не заважають розумінню висловлювання. Демонструє сформовані уміння висловлювати, аргументувати, доводити думку. Дає вичерпні, повні та точні відповіді на питання екзаменаторів.
170-161	Вступник демонструє достатній рівень – добре володіє монологічним та діалогічним мовленням в межах теми. Вміє вести бесіду, вживаючи розгорнуті репліки. Демонструє вміння повідомляти факти, пов'язані із проблемою, що обговорюється, висловлює аргументоване ставлення до даної проблеми; навички використання лексико-граматичних засобів іноземної мови – доцільне використання лексико-граматичних структур. Дає правильні і повні відповіді на поставлені запитання, проте у відповідях допускаються незначні фонетичні, лексичні та граматичні помилки, що не впливають на розуміння.
160-151	Вступник демонструє достатній рівень – уміє логічно висловлюватись у межах вивчених тем, підтримувати бесіду, уживаючи короткі репліки, у відповідності до комунікативного завдання використовує лексичні одиниці та граматичні структури. Дає правильні відповіді. Мовлення містить невелику кількість

	фонетичних помилок та незначні лексичні та граматичні помилки, що не впливають на розуміння.
150-141	Вступник демонструє задовільний рівень – уміє зв'язно висловлюватись відповідно до тематики, простими реченнями підтримувати бесіду, ставити запитання та відповідати на них. Навички використання лексико-граматичних засобів іноземної мови – оперує основними лексико-граматичними структурами. Вступник намагається висловити своє ставлення до проблеми, має помилки у реалізації мовленнєвих функцій при веденні бесіди. Відповідь має неповний характер, допускаються лексико-граматичні помилки, але вступник демонструє здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.
140-131	Вступник демонструє низький рівень – недостатньо володіє монологічним та діалогічним мовленням; відчуває труднощі у висловленні власної точки зору у зв'язку з обмеженим запасом слів; навички використання лексико-граматичних засобів іноземної мови – оперування базовими лексико-граматичними структурами. Відповідь має неповний характер, допускаються помилки, але вступник демонструє здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.
130-121	Вступник демонструє низький рівень – незв'язне, непослідовне монологічне та діалогічне мовлення; нелогічно висловлює точку зору. Частково сформовані уміння реалізовувати мовленнєві функції; навички використання лексико-граматичних засобів іноземної мови – наявність значної кількості граматичних, лексичних, фонетичних помилок. Відповідь неповна, містить помилки, що впливають на зміст відповіді.
120-110	Вступник демонструє низький рівень – незв'язне, непослідовне монологічне та діалогічне мовлення, відсутність сформованих лексико-граматичних навичок, елементарне орієнтування в основних термінах за темою. Відповідь містить значні помилки, що впливають на зміст відповіді.

109 і менше	Вступник демонструє незадовільний рівень – використовує в монологічному мовленні лише елементарні лексичні одиниці, прості граматичні конструкції. Демонструє відсутність сформованих мовленнєвих умінь та лексико-граматичних навичок, не вміє брати участь у діалогічному мовленні. Допускає велику кількість фонетичних, лексичних і граматичних помилок.
-------------	---

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Англійська мова

1. Legal English : навч. посіб. для студентів закл. вищої освіти спец. «Право» / уклад.: В.П. Сімонок, С.С. Микитюк, О. І. Зелінська та ін.; за заг. ред. В.П. Сімонок, О.Ю. Кузнецової ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 332 с.
2. Завдання з англійської мови студентам-юристам для аудиторної та самостійної роботи : навч. посіб. / Т. В. Мельнікова, С. С. Микитюк, Т. Ю. Мороз та ін.; за заг. ред. В. П. Сімонок; М-во освіти і науки України, Нац. юрид ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2021. 122 с.
3. Legal path: навч.-практ. посіб. / уклад.: О.Ю. Кузнецова, Л.О. Голубнича, Т.П. Бесараб та ін.. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 232 с.
4. Переклад англomовної юридичної літератури: навчальний посібник / Черноватий Л.М., Карабан В.І., Іванко Ю.П., Липко І.П. Вид. 4-те, випр. і доповн. Вінниця: Нова Книга, 2017. 280 с.
5. Буква закону: підручник з англ. мови для навчання професійного спілкування майбутніх правників / Л.М. Черноватий, І.П. Липко, С.М. Романюк та ін.; за ред. проф. Л.М. Черноватого та доц. І.П. Липко. With CD-ROM Pack. Х. : Право, 2021. 526 с.
6. Krois-Lindner A., Firth M. Introduction to International Legal English. Cambridge University Press, 2009. 160 p.
7. Krois-Lindner A. International Legal English. Cambridge University Press, 2011. 336 p.

Французька мова

1. Крючков Г.Г., Мамотенко М.П.. Прискорений курс французької мови. – К., 2007. – 383 с.
2. Опацький С.Є. Français. Niveau débutant. К., Ірпінь: «Нерун», 2005. – 310 с.
3. Чурсіна Л.В., Осмолівська О.Ю. Le français pour les juristes :Навчальний посібник з французької мови для студентів-юристів. – Х.: Право, 2012.- 568 с.

4. Шидловська А.В. Французька мова для правоохоронців. – К.:ДП “Друкарня МВС України”, 2003. – 224 с.
5. 1000 thèmes parlés en français. – Київ: вид-во «Ранок», 2005. – 559 с.

Німецька мова

1. Гребінник Л. В., Петько Л. В., Ніколаєнко В. В. Німецька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей 8.040301 «Політологія», 8.060101 «Правознавство»: навч. посібник для викладачів та студентів ВНЗ / за редакцією В. І. Гончарова. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 156 с.
2. Івіна Л.В. Німецька мова для юристів. Дніпропетровськ.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 110с.
3. Нітенко О.В. Німецька мова для студентів-юристів [Книга] : навчальний посібник / О.В. Нітенко. – Київ : КНТ, 2008. – 176с.
4. Підручник з німецької мови для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Харків: Право, 2004.
5. Романюк О.І. Німецька мова для магістрів-правознавців. – К., 2010, –56 с.
6. Рудий В. Г., Бей О. Німецька мова : Методичний посібник / В. Г. Рудий, О. Бей. – Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010 – 68 с.
7. Савчук І.Г. Німецька мова (академічний рівень), Світ, 2011.

ЗМІСТ

Програма вступного випробування з іноземної мови до аспірантури	1
1. Зміст програми. Лінгвістичні компетенції.....	3
1.1. Англійська мова	4
1.2. Французька мова	6
1.3. Німецька мова.....	7
2. Структура вступного іспиту з іноземної мови (англійська, французька, німецька).....	9
2.1. Структура вступного іспиту.....	9
2.2. Критерії оцінювання відповідей вступників	9
Рекомендована література	13